

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

664. An, & qualiter cesset pensio per cessionem voluntariam ipsius Pensionarii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

ad favorem talis fiduciarii, vel ejus translatariorum, cum declaratione, ut, moriente interim dicto fiduciario ante factam translationem, vel etiam post eam factam morientibus translatis, aut moriente ipso proviso de beneficio, cesset ac evanescat obligatio, ac si nullatenus unquam fuisset?

Respondeo ad primum: Non cessare illam obligationem Cedulista, dum mors fiduciarii contingit Sede Papali plenâ, factâque jam translatione pensionis in alium similem fiduciarium, extra controversiam est. Card. de Luc. de pens. d. 73. n. 1. & n. 2. subjungens, in hoc casu procedere Decisiones illas Rotæ, quas ministri Datarie pro duratione talis obligationis afferebant contra se agentem in causa quadam Romana pro Schedulista. Sed neque cessare dictam obligationem in casu mortis civilis contingentis Sede Papali vacante, dum v. g. fiduciarius talis Sede vacante assumeret statum militare: unde, cum Papa noviter creatus, privando illum dictâ fiduciariâ pensione, alium deputaret fiduciarium, in quem translationem faceret; ed quod tunc adhuc verificaretur obligatio cedulista, quâ se obstrinxit solvendi illis, in quos vivente reservatario pensionum translatio facta esset, tradit idem Card. loc. cit. n. 15. Cessare verò illam, ubi dicta mors naturalis, Sede Papali vacante (etsi admittat, eo casu non cessare obligationem ipsius titularis solvendi pensionem) probat idem Card. ibid. à n. 3. supponendo imprimis, translationem in alium pensionarium non esse factam in mortis articulo, Sede Papali adhuc plenâ, nec eam Sede vacante fieri posse; sed necessariò faciendam ex intervallo per Papam de novo creatum. Dein assignando inter præjudicium Cedulista, & ipsius titularis hoc discrimen, quod beneficiatus contendat de lucro proveniente à gratia & benignitate Papæ, qui, cum juxta magis receptam Canonistarum sit absolutus Dominus beneficiorum, sicut tollere potest beneficium uni, & dare alteri, ita multò magis mandare, & facere potest istiusmodi servitutis, vel oneris pensionis continuationem, etiam citra consensum titularis, adeoque conquiri non possit titularis, si in dicto casu creatus de novo Papa pensionem illam transferat in fiduciarium alium. Econtra autem, ut tradit n. 3. in fidejussore, seu schedulista, & campfore tali ejusdem obligatio rigorosè & strictissimè sit intelligenda ad limites verborum, neque admitti in ea debeat extensio à casu ad casum, etsi identitas rationis accedat; ed quod actus voluntarii non debeant plus obligare, quam est voluntas. Tum etiam, quia agitur de contractu correspectivo, & consequenter non agatur de lucro captando ex gratia & concessione Papæ, sed de damno vitando, nempe, ne maneat obligatus ad id, ad quod se noluit obligare. Unde propterea esset quodammodo violare jus naturæ, vel gentium, extendere obligationem ultra propriam voluntatem, quod, ubi non urget publica necessitas, vel utilitas, fieri non potest, nec debet. Verumtamen n. 17. Idem Card. videtur resolvere in contrarium, nimirum, neque in contingentia mortis naturalis fiduciarii Sede Papali vacante extinguì ejus obligationem; non tantum ex eo, quod, ut dictum quest. preced. quidam circumferant, de stylo Datarie in deputatione talis fiduciarii contextualiter deputari quoque successorem, in quem generalis translatio fiat pro

tempore, quando mors ejus contigerit; sed etiam quia cessat dicta ratio, quod Cedulista contendat de damno vitando, cum in effectu (saltem arguendo à frequentiore contingentia) hujusmodi Campfores, qui pro tali Fiduciario has cedulas faciunt, non soleant id facere, nisi cum eorum assecuratione, habendo æquivalentiam in manibus, vel aliam cautionem, adeo ut Cedulista liberatio potius concernat jus, vel interesse ipsius titularis. Item quod apud eosdem Cedulistas notum est, quod pensionis duratio, vel extinctio non pendeat à persona fiduciarii, sed ab illa commodatariorum; unde propterea non urget allata prius ratio cessantis in Cedulista voluntatis se obligandi.

2. Respondeo ad secundum: Exspirare illam Cedulista obligationem per mortem Commodatarii, etsi Reservatarius supervivat. Card. de Luc. cit. n. 17. Sic Lott. l. 1. q. 36. n. 97. tradit, unâ cum persona contemplata, seu Commodatario præmoriante extingui omnes obligationes ad favorem Reservatarii, seu in cujus caput reservata pensio, & hinc ejus actionem remanere elisam. De quo etiam dixerat n. 96. quod, dum fiunt quietantia nomine illius Reservatarii, & dein contingat, pensionem declarari nullam, tamen ipse non teneatur ad restitutionem, sed sufficiat, eum cedere actiones contra Commodatarium, quem Lott. consuevit vocare Confidentarium.

Questio 663. An, & qualiter extinguatur pensio morte Pensionarii alterius Ordinarii?

Respondeo: Nisi translata fuerit pensio vivente pensionario, ejusdem morte extinguitur penitus, sicut usufructus morte usufructuarii. Lott. l. 1. q. 42. nu. 44. Castrop. cit. §. 10. nu. 1. Azor. loc. cit. n. 10. ad initium. Paris. l. 6. q. 2. n. 113. Garc. p. 1. c. 5. n. 239. Corrad. pr. benef. l. 5. c. 5. n. 24. Sic quoque per ejusdem mortem civilem, puta assumptionem militiae secularis, extinguitur pensio, tradit Card. de Luc. de pens. d. 73. n. 16. juxta dicta à nobis supra.

Questio 664. An, & qualiter cesset pensio per cessionem voluntariam ipsius pensionarii?

1. Respondeo primò: Ex solo consensu Pensionarii, citra Papæ, aut alterius Superioris auctoritatem, potest non solum minui pensio, seu pars illius remitti. Azor. p. 2. l. 8. c. 10. q. 5. Castrop. de benef. d. 1. p. 11. §. 10. n. 11. Lott. l. 1. q. 42. n. 42. (qui etiam n. 43. addit, in tali quantitate imminuta conservari idem jus, nec propterea censeferi diversam, sed eandem proptus pensionem, quæ prius reservata) Barbof. juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 78. Card. de Luc. de pens. d. 5. n. 3. Tond. qq. benef. p. 1. c. 35. n. 1. ubi etiam, quod fieri nequeat conventio vel prohibitio, per quam Pensionarius prohibeatur extinguere pensionem, nisi talis conventio vel prohibitio fuerit summi Pontificis auctoritate firmata; quia pensionis extinctio principaliter cedit in utilitatem Ecclesie. Sed & totum pensionis onus in totum extinguit. Castrop. Azor. Barb. l. cit. Lott. loc. cit. n. 7. Paris. loc. cit. q. 2. n. 123. Card. de Luc. de pens. loc. cit. & d. 11. n. 9. Tond. ubi antè. Garc. p. 1. c. 5. n. 39. citans quamplurimos. Cum enim pensio unice in utilitatem Pensionarii constituta sit, potest solâ illius hoc suo favori renunciantis voluntate cessare. Castrop.

strop. Azor *ll. cit.* Cúmque consensus ille titularis impositioni pensionis consentientis, qui est de ejus forma, respiciat favorem Pensionarii, præfert formam contractus merè profani, cui auctoritas Papæ, à qua immediatè dependet, in tantum adhæret, in quantum durat ille contractus; contractus autem omnis ex consensu contrahentium dissolvatur. Neque obstat primò, quòd beneficium cessare nequeat, aut abdicari solà Beneficiarii voluntate; nam beneficium dimissio nocere potest Ecclesiæ; dimissio autem pensionis semper est favorabilis Ecclesiæ, utpote, quæ per hoc evadit libera. Castrop. Azor *ll. cit.* quemadmodum & hinc Patronus propriâ auctoritate abdicare potest se jurepatronatus. Intusque dicitur inter beneficiarium, & Ecclesiam quasi contractus corresponsivus hinc inde obligatorius, stipulante pro Ecclesia Collatore, ideòque dissolvi non potest solo consensu beneficiarii absque consensu Ecclesiæ, quæ est alter contrahens, cujus vice illum præstat Prælarus, qui jus destituendi habet: hæc autem ratio non intrat in pensionibus continentibus porum lucrum, poramque donationem ad favorem pensionarii, cujus solus consensus, quomodocunque præstitus, inducit liberationem Ecclesiæ debitricis, cujus semper interest restituere sua libertati, dum nulla quoad eam adest corresponsivitas, sicut est in beneficio. Card. de Luc. *loc. cit. n. 10.*

2. Ampliatur responsio, ut procedat, etiam si pensio expressè esset reservata pro alimentis, ut commodius quis sustentari possit. Garc. *loc. cit. n. 40.* contra Gig. *q. 45. n. 9. & q. ult. n. 8.* Gamb. *de off. Leg. l. 6. n. 603.* Gurr. *de jurament. confirm. p. 3. c. 3. nu. 5.* Zech, Duaren, &c. apud eundem Garc. sentientes contrarium ex *l. cum hi. de alimentis.* juxta Gl. *v. alimentorum.* Nam tenendo pensionem æquiparari contractibus profanis (quod procedit, dum reservatur de consensu partium, ut Put. *decis. 193. n. 2. l. 3.* Garc. *loc. cit. n. 41.*) & sic cessat dispositio dictæ legis, ut patet ex ejus rextu, utpote loquente de alimentis relictis ex ultima voluntate. Garc. *loc. cit. n. 41.* Si verò æquiparetur ultimis voluntatibus (uti fieri censet Put. *ubi antè* apud Garc. *n. 42.* dum reservatur motu proprio, sine consensu partium) adhuc procedere responsionem, eò quòd favor, ad hoc consideratus in alimentis relictis in ultima voluntate, in presenti casu considerari nequeat, dum pensio est odiosa, & ejus extinctio, utpote cedens in libertatem Ecclesiæ, est favorabilis, tradit Garc. *n. 43.* subjungens quoque *n. 44.* non videri in proposito militare rationem consideratam in alimentis relictis in ultima voluntate. De cetero, ut patet, dicendum, ac proinde dispositionem *cit. l. cum hi.* extendendam non esse ad pensionem concessam ad alimenta. Garc. *num. 45.* cum Molin. *To. 2. de contract. d. 59.*

3. Limitanda econtra responsio primò: ut non procedat, dum titulo pensionis promotus quis est ad sacros Ordines; siquidem tunc pensio alienari, extinguí, aut remitti nequit, donec pensionarius beneficium sufficiens consecutus, vel aliunde habeat, unde vivat, juxta Trid. *sess. 21. c. 2.* Garc. *loc. cit. n. 45.* Azor. Castrop. *ll. cit.*

4. Limitanda secundò: ut procedat, modò cassatio sit omnino libera & gratuita, absque pecunia, aut sine anticipata solutione; de quo paulò

post. Lott. *loc. cit. n. 8.* Ventrigl. *to. 2. annot. 11. §. 3. nu. 38.* Card. de Luc. *de pens. d. 5. num. 3.* addeas talem cassationem sine beneplacito Apostolico non solum invalidam, sed & simoniacam. Item *d. 68. n. 23.* ubi etiam ejus dat rationem hæc formalibus: *Pensio cedi non potest alteri, neque extrinsecui cum recompensa temporali, non ob aliquod interesse Papa, cujus assensus omnino requiritur; sed ratione subjectæ materiæ, cujus commercium ex stylo Curie interdicitur.* Subjungit etiam Lott. *n. 9.* juxta Rotam *decis. 471. n. 10. p. 1. divers.* hinc non substitutam cassationem, si fieret eâ lege, ut alia reservetur. Et de tali cassatione non libera intelligendas varias Rotæ decisiones, dum dicunt, extinctionem pensionis requirere consensum & auctoritatem, ait Lott. *ibid. n. 11.* uti & super tali cassatione non libera esse necessariam expeditionem literarum Apostolicarum (contrarium tenente Card. de Luc. *loc. cit.* hæc expressis: Est recepta praxis, quòd super hujusmodi extinctionibus non liberis obtineatur beneplacitum Apostolicum, pro quo sufficit sola supplicatio signata manu Papæ absque expeditione literarum) ante quam expeditionem locum fore penitentiæ; secus verò super cassatione libera, et si ex superabundanti super ea signata fuisset per Papam supplicatio, ait idem Lott. *n. 10.* Potest nihilominus ob concordiam minui à Pensionario pensio, citra consensum ullius Superioris, & quòd actus extinctionis vel diminutionis sine auctoritate Superioris factus sit validus & licitus, modò pecunia, vel alia res temporalis non intervenerit, Card. de Luc. *de pens. d. 11. n. 9.*

5. Limitanda tertio: Nisi fortè gratuita illa extinctio fieret in fraudem alterius, v. g. si Fiduciarius id attentaret in præjudicium illius, in cujus commodum reservata est, ut id expressè tenent Card. de Luc. *de pens. d. 68. n. 19.* Lott. *l. 1. q. 42. n. 14. juncto n. 18.* Idem est extra casum fiduciariæ pensionis de Pensionario, non Fiduciario transfereute commoditatem pensionis in alium, v. g. creditorem suum, constituendo eundem Procuratorem irrevocabilem ad exigendam pensionem, eaque fruendum, donec ei satisfactum, vel etiam in alium non creditorem suum, constituendo illum pariter Procuratorem irrevocabilem; non enim teneret interim facta ab illis Pensionariis in præjudicium commodatariorum illorum extinctio, quemadmodum non teneret extinctio vel remissio usufructus facta per ipsum usufructuarium, quæ eo ipso præsumeretur facta in fraudem commodatarii creditoris, vel non creditoris sui. Lott. *loc. cit. n. 14. juncto n. 19. 29. & 30.* & ex eo Ventrigl. *loc. cit. n. 39.* Salgado *in Labyrinth. p. 1. c. 34. n. 12. & seq.* quorum sententiam probabiliorè præ opposita paulò post subjungenda censet Card. de Luc. *de pens. d. 68. n. 18.* non quidem, ut ait, ex vagis & generalibus aliquibus fundamentis, ponderatis à Lotterio, præsertim circa assimilationem usufructus, cujus extinctionem seu remissionem fieri non posse dicunt per usufructuarium in favorem proprietarii, in præjudicium ejus, cui cessus est, (cùm id manifestam contineat æquivocationem, ut ostendere conatur Card. de Luc. *loc. cit. n. 23.*) sed ex circumstantia fraudis, ac malæ fidei ipsius titularis, qui sciens pensionem esse alicui cessam, & postquam pensionarium agnovit in creditorem, extinctionem pensionis affectavit cum cedente non absque collusionis & fraudis vehementi suspitione, nimirum in casu & causa, in qua *ibidem*

scribit Card. de Luca. In contrarium sentire videtur Tond. *qq. benef. p. 1. c. 35.* in quantum *n. 1.* tradit, non valere inhibitionem de non extinguenda pensione instantibus creditoribus pensionarii: & *n. 5.* non valere mandatum irrevocabile factum à pensionario creditori suo ad exigendam pensionem ecclesiasticam, sicut non valet mandatum factum per possessorem beneficii de exigendo fructus sui beneficii, durante toto vitæ suæ tempore. Et *n. 6.* usum fructum quidem extinguere non posse in præjudicium creditoris juxta *l. 3. ff. de his, qui in fraudem creditor.* aliam tamen esse rationem in his pensionibus ecclesiasticis, quippe quæ non sint in commercio nostro, sicut est usus fructus; cum tantum quod ad factum, & fructum perceptionem sint in commercio nostro, & non quod ad jus percipiendi. Ac tandem *n. 8.* non posse prætendi, quod extinctio pensionis fiat in fraudem, eod quod, qui jure suo utitur, nemini injuriam faciat, & ita decidisse Rotam *decis. 129. p. 1. recent.* non impediri extinctionem pensionis non obstante mandato irrevocabili per pensionarium factò. Eandem doctrinam tradit idem Tond. *tr. de pens. c. 2. n. 27.* item Ameyden *de stylo Datarie c. 27. n. 15.* dicens, hunc esse styllum Curie juxta citatam decisionem Rotæ apud Card. de Luc. *loc. cit. n. 10. juncto. n. 17.*

Quæstio 665. An perperam facta extinctio pensionis, v. g. non gratuito sine beneplacito apostolico præjudicet pensionario?

Respondeo affirmativè: Nam ex defectu istius beneplaciti per talem extinctionem non gratuitam incurritur simonia tam à pensionario, quam titulari (intellige, ubi is pecuniam, vel aliud quicquam obtulit pro extinctione) & consequenter incurritur pena simoniacæ statuta, inter quas est illa amissio, seu extinctio pensionis à majoritate rationis, ob quam exinde vacant beneficia, absurdumque foret dicere, quod actus virtutis, qualis est gratuita extinctio pensionis, præjudicare debeat facienti illum, & non actus vitiosus continens delictum, ex quo etiam de jure resultat privatio & amissio illius, quod remissum est. Card. de Luc. *de pens. d. 5. n. 9.* Nec obstat, quod resignatio beneficii nulla non abdicet jus à resignante; nam etiam nullitas illa, ubi culpa est ex parte resignantis, jus ab eo abdicat, ne crimen profitur criminoso. Card. de Luc. *loc. cit.*

Quæstio 666. An, & qualiter pensio præsumatur extincta ob diuturnam ejus non exactionem?

Respondeo: Tunc ex diuturno silentio, seu ex non exacta pensione præsumitur ejus extinctio, dum quæstio est inter pensionarium superviventem bene informatum de facto proprio, & titolarem successorem non informatum. Secus verò est, dum pensio translata v. g. in aliquem constitutum in pupillari aetate, & è contra semper idem fuerit titularis, à quo solutio fieri debuisset, adeoque de hoc docere possit. Card. de Luc. *de pens. d. 67. n. 5. juncto n. 9.* Sic cum hac limitatione procedere dicens generalem aliàs doctrinam Gomezi, & Cavalieri, quod stante diuturno silentio præsumatur extinctio pensionis. Subjungit etiam Card. de Luc. *n. 8.* præsumptionem factæ solutionis nunquam intrare in favorem illius, qui pulsatus negavit debitum, allegando se non esse debitorem.

De cetero tale silentium non generare prescriptionem extinctivam pensionis, ait idem Cardin. *loc. cit. n. 6.* eod quod agatur de annuo debito conditionali, in quo receptum sit, etiam tricennale prescriptionem non sufficere, nisi pro annualitatibus decursis. pro quo citat Gig. *de pens. q. 83. à n. 9. & Rotam decis. 373 p. 9. Recent.*

Quæstio 667. An, & qualiter extinguatur pensio per anticipatam redemptionem?

Respondeo primò: Pensio, quæ datur laico tanquam merces laboris, ministerii & operæ stipendium redimi potest pecuniâ, absque Papæ consensu. Azor. *p. 2. l. 8. c. 10. q. 10.* ex Soto *de just. l. 9. q. 7. a. 2.* Garc. *p. 1. c. 5. n. 25.* Caltr. *tr. 17. d. 3. de simon. p. 13. n. 7.* ubi expressè alia est pensio, quæ datur laicis ob officium temporale, v. g. ad pulsandas campanas, canendum figuratè in choro; & de hac certum est, non esse simoniam, neque juris divini, neque humani, si vendatur vel redimatur, nam quod illa portio extracta sit ex aliquo titulo spirituali, scilicet ex beneficio, in causa non est, quò minus temporalis sit, & vendibilis &c. Citat pro hoc Less. *l. 2. c. 35. n. 122.* Suar. *de Simon. l. 4. c. 26 & c. 11. n. 19. & 20.* ubi ait: pensio temporalis, etiam non sit materia simoniæ, quia est res temporalis pretio estimabilis, & quamvis sit portio fructuum beneficii, est tamen separata à titulo spirituali de stylo tamen Curie, qui facit legè, non potest hujusmodi pensio vendi aut redimi, qui quidem stylos induci potuit, ut sic omnis simoniæ suspicio evitaretur, unde vendentem aut redimentem hujusmodi pensionem privatâ auctoritate reum videri simoniæ contra jus humanum, tenent Azor. *p. 2. l. 5. c. 10. q. 10.* Reginal. *in pr. fori panit. l. 23. n. 276.* Suar. *de relig. T. 1. l. 4. de simon. c. 26. n. 16.* Filiuc. *p. 3. tr. 45. & q. 7. n. 3.* Verum tamen si Barbof. per pensionem temporalem intelligit laicalem illam, omnino fallitur, neque Azor. de hoc *l. o.* verbulum, sed loquitur de pensione Clericali.

2. Respondeo secundò: Pensionarius citra Papæ, aut alterius Superioris auctoritatem sine labe simoniæ vendere potest fructus pensionis suæ, etiam ad totam vitam suam, Barb. *juris Eccl. l. 3. c. 11. n. 25.* ex Bonacini. *de Simon. q. 4. §. 13. n. 13.* juxta paulò post dicenda ex Cajetano, & Azor.

3. Respondeo tertio: Pensio ecclesiastica, seu quæ datur loco beneficii, si ve ea constituitur causâ resignationis beneficii, aut quia quis cedit lit: si ve independentè à causâ resignationis, & cessio constituitur Clerico, ut habeat, unde commodius sustentetur, redimi nequit anticipatis solutionibus sine auctoritate Papæ. Paris. *l. 6. q. 2. n. 124. & 128.* citans Nav. *conf. 52. de prob. Azor. loc. cit. q. 11. Lott. l. 3. q. 29. n. 93. juncto n. 96.* Garc. *loc. cit. n. 20.* Barb. *juris Eccl. l. 3. c. 11. n. 24.* ex Bonacini. *de Simon. q. 4. §. 13. n. 7.* & alii passim cum Gig. *de pens. q. 87. n. 5.* contra Tolet. *in sum. c. 92. n. 82.* Valent. *to. 3. d. 6. q. 16. p. 3.* apud Garc. *loc. cit. n. 26.* docentes, hujusmodi pensiones, quæ dantur loco beneficii, posse redimi sine auctoritate Papæ, non tamen transferri aut vendi; in quo eos inconsequentè arguit Garcias. Item contra Cajetan. *to. 1. opuscul. tr. 31. in respons. 10.* apud Paris. & Azor. *ll. cit.* ubi tamen, ut refert Azor, solùm ait, redimi posse pensionem pecuniâ sine ulla labe simoniæ, quia pensio est quid temporale profanum, nempe fructus, qui quotannis ex beneficio debentur, & solvantur. Item quia fas est futuros beneficii fructus ad certum tempus locare, & vendere,